

Norimberské štočky Erharda Schöna v Olomouci a Skalici (16. – 20. století) Pavla Slavíková

Posudek diplomové práce

Autorka si k diplomové práci zvolila náročné téma z rozhraní bibliografie, literární historie a dějin umění. Na dlouhou persistenci štočků norimberského renesančního umělce Erharda Schöna upozornila už během 90. let minulého století slovenská badatelka Eva Šefčáková, ale její senzační objev tehdy zapadl. Poněvadž „druhý život“ Schönových štočků probíhal v rozpětí téměř pěti století a zahrnoval velké množství látek a žánrů, diplomantka objevené statě dnes už zemřelé Evy Šefčákové mohla pouze shrnout, aby získala časový prostor k vlastnímu průzkumu ilustrací Ezopových bajek, které byly vybaveny dřevořezovými kopiemi dle Benedikta Knupa.

Práci otevírá literárně historicky koncipovaná kapitola o zábavné próze (10-18). Přestože nebyla napsána dle autopsie diplomantky, ke sledování edičních a ilustračních programů vytváří vhodná východiska. Kapitola vznikla excerpací odborné literatury 20. století, jak dokazuje několik až desetiřádkových citátů. Kvůli přehlednosti je rozdělena do šesti podkapitol, ale i tak je poměrně obtížné autorčin výklad sledovat.

Druhá kapitola (19-56) představuje stěžejní část diplomové práce. Věnuje se technologii dřevořezové ilustrace, výtvarným umělcům, tiskařům a tiskárnám, které Ezopovy bajky šířily. I zde je text strukturován do mnoha pododílů, a skoro neváhám poznamenat, že nadbytečně, poněvadž se tím až očividně podtrhuje nespojitost a těkavost vyjadřovacího stylu diplomantky. Mám na mysli kupř. osamostatnění pětiřádkové zmínky o tiskaři Jiřím Handlovi (24-25), který se v dalším textu objevuje až na str. 29. Časté odbíhání k podrobnostem z dějin moravského či olomouckého knihtisku (29-32) nebylo pro diplomový úkol podstatné. Od s. 34 se diplomantka věnuje Ezopovým bajkám. I zde vyčlenila čtyři listy k tomu, aby nás provedla biografií starověkého Ezopa a dějinami jeho tvorby. Teprve od str. 43 přicházejí ve druhé kapitole klíčové pasáže, totiž rozbor tzv. Prostějovského sborníku z roku 1557 a sledování migrace původních štočků až do 19. století. Autorce se zde na základě retrospektivních bibliografií podařilo sestavit komentovaný přehled vydání Ezopových bajek od roku 1557 až do konce 19. století (velkou oporou tu byla starší zjištění Antonína Truhláře z roku 1901).

Poslední textovou pasáží diplomové práce je Závěr (57-61), jehož první část je vlastně jen shrnutím stručně opakovaných skutečností. Teprve druhá část koncizně přináší velmi cennou a dodnes chybějící inventuru svědčící o kopírování štočků a o jejich migraci (velmi dobře to na edicích 1531, 1557 a 1879 ukazuje tabulka zařazená už na str. 44-45). Odpovědi na otázku, proč se starší renesanční štočky mohly bez úprav a bez protestu čtenářů přetiskovat po pět století, jsou tu a tam roztroušeny ve druhé polovině diplomové práce, a v Závěru by si tedy zasloužily zvláštní pozornost, kterou však autorka minula.

Práci zatěžují poměrně časté nedůslednosti v logicko-sémantické stavbě souvětí a odstavců. Jako příklad uvádím pasáž hned ze str. 9, v níž autorka píše, že při „sledování pohybu štočků jsem si zvolila sadu ... *Mým východiskem* je signet B+K 1531“. Z takto poskytnuté informace vyplývá, že kritériem výběru byl dřevořezáčův monogram (nikoli signet), ale ve skutečnosti tomu tak být nemohlo, poněvadž značka přichází jen na několika jednotlivinách. Díky těmto

logicko-sémantickým chybám se v diplomové práci nenavršily pouze dílčí nepřesnosti, ale i naivní nesmysly, např. „Milichtaler nechtěl ztratit svůj majetek, přestoupil na katolickou víru, což představovalo tisk z okruhu olomoucké jezuitské akademie“ (27-28). Některé věcné omyly vznikly nepozorností diplomantky, např. elitní kroužek olomouckých vzdělavců je nazván „Somalitas“ (27) nebo o Bedřichu Milichtalerovi se tvrdí, že koupil Güntherovu tiskárnu, ačkoli byl jakožto syn jejím nepominutelným dědicem (27). Jinde se svobodný obyvatel města počátku 18. století (měšťan) nazývá nenáležitě občanem (31). Jazykově české vydání Ezopova života z Prahy roku 1488 je v diplomové práci titulováno dle předlohy latinsky jako Vita et fabulae, a tak vzbuzuje mylnou představu, že šlo o edici latinskou (37).

Diplomové práci nelze upřít úpornou snaživost. Autorka totiž ráda zařazuje podrobnosti, které s tématem souvisejí málo, anebo vůbec (12 exkurz do dějin knihtisku, 19 odbočka k dějinám dřevořezu). Tak text uspokojuvě nabývá na délce, ale rozpadá se a hlavní linie ztrácí na ostřejších konturách. Naopak leccos zůstává diplomantka dlužna výtvarným aspektům ilustrace. Pokud se totiž pustila do její analýzy, způsob vyjádření působí až úsměvně, např. Schönovy „kresby měly plnější postavy, které odpovídaly době, totiž hlavy s dlouhými řasami a tělo se svěšenými rameny“ (20). To však diplomantce nelze příliš vyčítat, poněvadž není školená historička umění, ale odborná knihovnice.

Diplomantka se seznámila s téměř kompletní vědeckou literaturou k tématu a do ruky vzala všechny dostupné exempláře Ezopových bajek vydané česky mezi 16. až 19. stoletím. Získala tak velké množství pozoruhodných faktů, převzatých i veskrze původních, které se však v mnoha odbočkách utápějí a jejichž prezentace díky snížené schopnosti udržet logickou stavbu výkladu slábne. Bezpečný přínos diplomové práce tkví v bibliograficky inventarizační rovině, zatímco sociologické a kulturně historické zhodnocení zkoumaného jevu chybí. Proto diplomovou práci hodnotím jen jako

d o b r o u.

metodologie a věcné zpracování tématu	<i>hodnotí se zvládnutí obsahové (věcné) stránky práce, splnění zadaného úkolu, využití výzkumných metod apod.</i>	15 bodů
přínos a novost práce	<i>hodnotí se přínos a novost práce pro informační vědu v ČR</i>	10 bodů
citování, korektnost citování, využití inf.	<i>hodnotí se zejména využití odkazů a pramenů v textu, korektnost citování;</i>	18 bodů

zdrojů	<i>hodnotí se využití cizojazyčných pramenů; (v případě plagiátů je student vyřazen ze studia bez další obhajoby)</i>	
slohové zpracování	<i>hodnotí se čtivost textu, skladba vět, odborný styl vyjadřování, rozsah práce</i>	5 bodů
gramatika textu	<i>hodnotí se gramatická úroveň práce, hrubky, čárky ve větách apod.</i>	4 body
CELKEM		52 bodů

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)

V Praze 8. srpna 2017

doc. dr. Petr Voit, CSc.,
školitel